

Participatiebeleid Zon langs de A7

1. Inleiding

Het project 'Zon langs de A7' gaat over het plaatsen van zonnepanelen in vier aansluitingen langs de A7 op het grondgebied van de gemeenten Hollands Kroon en Medemblik.

De eerste stap voor dit project werd gezet tijdens de Dag van de Samenwerking in Noord-Holland in maart 2017. Op deze dag tekenden een aantal partners, waaronder gemeenten in Noord-Holland, de Provincie Noord-Holland, het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en Liander een duurzame deal voor Klimaat & Energie: 'Samen Duurzame energie opwekken op eigen areaal in Noord-Holland. De partners hebben samen de ambitie om de transitie naar de energie neutrale samenleving te versnellen. Deze transitie biedt veel kansen voor economie, milieu en samenleving. Zon langs de A7 werd in deze deal als kansrijk initiatief genoemd.

De volgende vier aansluitingen zijn in het project opgenomen: Wognum, Abbekerk, Medemblik en Middenmeer. De andere aansluitingen zijn op dit moment niet geschikt bevonden. Ten zuiden van de aansluiting Wognum vinden eerst nog werkzaamheden in het kader van de doorstroming van verkeer plaats. Het project "Zon langs de A7" is een van de pilotprojecten in het programma 'Hernieuwbare energie op Rijksgronden'.

Project in gemeente Medemblik

Op 26 september 2019 presenteerde Rijkswaterstaat zijn plan aan de Commissie Ruimte in de gemeente Medemblik.

Het college besloot op 1 december 2020 om een positief standpunt in te nemen op het principeverzoek dat Rijkswaterstaat namens het projectteam bij de gemeente indiende. Ook de gemeente Hollands Kroon heeft positief op het principeverzoek gereageerd.

Geschiktheidseisen/Gunningscriteria

Op dit moment worden de voorbereidingen getroffen om het project aan de markt aan te bieden. Daarbij is het belangrijk dat de biedingen straks goed vergeleken en beoordeeld kunnen worden. Daarvoor ontwikkelden Rijkswaterstaat, Rijksvastgoedbedrijf, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en de gemeenten Hollands Kroon en Medemblik een kader dat gaat over hoe de omgeving wordt betrokken bij het project. Dit kader wordt verwerkt in het biedboek en de daarbij behorende geschiktheidseisen en gunningscriteria. Concreet betreft het de invulling van omgevings- en financiële participatie. De gemeente Medemblik leerde van de projecten in Zwaagdijk-Oost en Zwaagdijk-West. De ervaringen dienden mede als basis voor dit participatiebeleid.

In 2020 organiseerde Rijkswaterstaat een marktverkenning voor dit project. In de marktverkenning is afgesproken dat er twee gunningscriteria gehanteerd gaan worden:

1. invulling van proces- en financiële participatie;
2. het kleinste beroep op SDE++-subsidie.

1.1 Participatiebeleid

De gemeenten Hollands Kroon en Medemblik beschikken nog niet over participatiebeleid voor projecten voor duurzame energieopwekking op land. Dit beleid wordt op dit moment voorbereid, mede in het kader van de komst van de Omgevingswet. Maar ook als uitwerking van de Regionale Energiestrategie Noord-Holland Noord. Vooruitlopend daarop willen wij voor dit specifieke project het kader vaststellen.

Goede ruimtelijke ordening - participatiebeleid

De zonnevelden kunnen alleen worden aangelegd als de gemeenten een omgevingsvergunning afgeven. Hollands Kroon en Medemblik vinden het zorgvuldig betrekken van omwonenden van groot belang. Gemeenten kunnen participatie stimuleren door dit op te nemen in beleid. Vanuit de gedachte dat de ontwikkelaar zich inspant om het draagvlak onder omwonenden te vergroten. En, om omwonenden te laten participeren. Als de ontwikkelaar op dit gebied onvoldoende inspanningen levert, dan zal dat voor de gemeenten reden zijn de gewenste planologische medewerking te weigeren. In de paragraaf 5 is aangegeven hoe de te volgen procedure er precies uitziet.

1.2 Eisen aan de invulling van participatie in de biedingen

Rijkswaterstaat, Rijksvastgoedbedrijf, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en de gemeenten Hollands Kroon en Medemblik willen straks de verschillende biedingen objectief kunnen beoordelen op de criteria die eerder zijn afgesproken (participatie en SDE++). De gezamenlijke overheden hebben het criterium voor participatie voor het project Zon langs de A7 verder uitgewerkt in de eisen en randvoorwaarden in dit document. Het is belangrijk dat deze eisen en randvoorwaarden goed beschreven zijn, zodat partijen die meedoen met de inschrijving deze nader kunnen uitwerken in hun bod. Biedingen die niet voldoen aan deze eis worden terzijde gelegd, omdat de bieding niet voldoet aan het beleid van de gemeenten.

De eisen en randvoorwaarden, vastgelegd in 'Participatiebeleid Zon langs de A7' worden vastgesteld door de colleges van Hollands Kroon en Medemblik.

2. Participatie, wat is het?

De betrokken overheden vinden draagvlak voor duurzame energieopwekking belangrijk. Het draagvlak kan mogelijk vergroot worden als inwoners de kans hebben om mee te doen met projecten. Het Klimaatakkoord gaat ervan uit dat partijen ernaar streven dat de lokale omgeving 50% van projecten bezit. Dit vraagt om een proces waar participatie meteen al onderdeel van is. We onderscheiden twee vormen:

- Procesparticipatie
- Financiële participatie

2.1 Procesparticipatie

Ontwikkelaar(s) betrekken vanaf de start van het project actief de omgeving. In die situatie krijgt de omgeving de kans om mee te denken over locatie, ontwerp en mogelijkheden van extra functies. Hierbij kunt u denken aan onderwerpen op het gebied van natuur- en of recreatie. Ook de mogelijkheden en wensen die de omgeving heeft in het mee-ontwikkelen en het mede-eigenaar zijn van een zonneweide zijn hiervan een onderdeel.

2.2 Financiële participatie

De betrokken overheden vinden het belangrijk dat inwoners mee kunnen profiteren in de opbrengsten van duurzame energieopwekking. Dit zorgt ervoor dat naast de lasten ook de lusten van het initiatief in de omgeving terecht komen. Dit kan het draagvlak ook vergroten. Volgens het Klimaatakkoord is dit een van de succesfactoren van de energietransitie.

Financiële participatie kan bestaan uit:

Mede-eigenaar	Financiële deelneming	Omgevingsregelingen	Omwonendenregeling
<ul style="list-style-type: none"> • Omwonenden profiteren mee als mede-eigenaar van een zonneproject, via vereniging of coöperatie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Omwonenden nemen risicodragend deel aan een project, bijvoorbeeld door aandelen, certificaten of obligaties 	<ul style="list-style-type: none"> • Een deel van de opbrengsten komt ten goede aan maatschappelijke doelen in de buurt, zoals een sportclub of wijkvereniging. 	<ul style="list-style-type: none"> • Direct omwonenden ontvangen voordeel, bijvoorbeeld in de vorm van verduurzaming van hun woning of korting op groene stroom.

3. Participatie voor project Zon langs de A7

Om straks de biedingen van ontwikkelaars te kunnen beoordelen is het nodig om nu de eisen en randvoorwaarden rond participatie concreet te maken. Het gaat om:

- Participatieplan: welke elementen moeten hierin terugkomen?
- Omgeving: wie of wat valt hieronder?

Het is daarbij goed om te beseffen dat in het voortraject al enkele keuzes zijn gemaakt, bijvoorbeeld over de ruimtelijke inpassing. Zo liggen de locaties vast. Ze bevinden zich in vier aansluitingen langs de A7 in de gemeenten Medemblik en Hollands Kroon. Concreet gaat het om de knooppunten Wognum,

Abbekerk, Medemblik en Middenmeer. Ook hebben de betrokken overheden afgesproken dat het kader van de Provincie Noord-Holland hiervoor leidend is, dit kader is toegevoegd in de bijlage 1):

- de opstelling (Z);
- de hoogte en (on)zichtbaarheid van transformatorhuisjes;
- het gebruik van hekwerken.

Dit betekent niet dat alles al vast ligt. Rond een aantal onderwerpen kan de omgeving nog meedenken. Het gaat hierbij om de volgende onderwerpen:

- Precieze vormgeving;
- Beplanting;
- Herplanting van bomen.

Op deze onderwerpen is nog een volwaardig participatie proces te organiseren. Hoe dit proces doorlopen wordt moet in het participatieplan door de biedende partij nader worden omschreven. Dit geldt ook voor de procesparticipatie over de invulling van de financiële participatie.

3.1 Uitwerking omgeving

De definitie van 'omgeving' verdient een nadere uitwerking. Aan de ene kant is de lokale omgeving de fysieke omgeving van de zonneweide in de desbetreffende aansluiting. Aan de andere kant staat omgeving voor de omgevingsbelangen en belanghebbenden bij het project. Voor het project Zon langs de A7 definieerden we de omgeving als volgt:

- Plangebied: de fysieke 4 knooppunten langs de A7 waar we duurzame zonne-energie willen opwekken, namelijk Wognum, Abbekerk, Medemblik en Middenmeer.
- Direct omwonenden: omwonenden die binnen een straal van 1 kilometer van het knooppunt wonen.
- Lokale omgeving: kernen die zich binnen een straal van 3 kilometer van het knooppunt bevinden.

Deze gebieden zijn aangegeven op het kaartje in bijlage 2.

Kernraden

In een aantal kernen van de gemeente Medemblik zijn kernraden actief. Ze zijn belangrijke overlegorganen binnen de gemeente Medemblik. De gemeente vindt het wenselijk dat de kernraden vooraf worden betrokken en inspraak krijgen, voordat de bieder in gesprek gaat met de omgeving. Specifiek betreft het de kernraden Opperdoes, Twisk, Abbekerk, Wognum, Nibbixwoud en Zwaagdijk-West.

3.2 Participatieplan

De biedende partij moet een participatieplan indienen. Hieruit moet blijken dat deze partij in staat is een participatieproces te organiseren dat aansluit op de wensen van de (lokale) overheden. Uit het participatieplan moet blijken dat de bieder oog heeft voor de belangen vanuit de omgeving.

In het participatieplan komen de volgende aspecten terug:

1. Invulling van procesparticipatie

De biedende partij geeft aan over welke onderwerpen hij de direct omwonenden betreft, het betreft minimaal de volgende onderwerpen:

- Precieze vormgeving van het project;
- Beplanting;
- Herplanting van bomen;
- Proces rond invulling financiële participatie.

De biedende partij omschrijft stap voor stap het proces hoe deze participatie vorm krijgt. En, hoe de omgeving bij de besluitvorming van wordt betrokken. We verwijzen u verder naar de paragraaf 5 bij dit stuk waar hier nader op wordt ingegaan.

Hoe vaak de bieder de omgeving bezoekt maakt ook onderdeel uit van het participatieplan. Per knooppunt organiseert bieder minimaal 1 fysieke bijeenkomst in de kernen Abbekerk, Twisk, Wognum en Middenmeer. Zo hoort hij van direct omwonenden en de lokale omgeving hoe zij aankijken tegenover de hiervoor aangegeven onderwerpen van het project. Daarnaast organiseert bieder drie digitale bijeenkomsten om de lokale omgeving enthousiast te maken voor de financiële participatie.

De biedende partij geeft in het participatieplan aan welke mediakanalen hij inzet om de omgeving te betrekken (inclusief financiële participatie), het betreft bijvoorbeeld:

- artikelen in het Noord-Hollands Dagblad – edities Westfriesland én Schagen;
- artikelen in lokale uitgaven van de dorpen Wognum, Abbekerk-Lambertschaag, Opperdoes, Nibbixwoud, Benningbroek-Sijbelkarspel, Zwaagdijk-West en Twisk;
- artikelen in huis-aan-huiskranten De Medemblikker en de Meerpeen;

- artikelen in de online pers Medemblik Actueel en Hollands Kroon Actueel;
- Het platform denkmee.hollandskroon.nl;
- Artikelen voor de eigen media van de gemeenten Hollands Kroon en Medemblik, zoals de digitale nieuwsbrieven en social media. Een en ander kunnen aangeleverd worden in overleg met de betreffende afdelingen communicatie;
- Interview bij de radio- en televisiezender Weeff-radio;
- Een website die voor dit project wordt ingericht met informatie over het project (inclusief informatie over de financiële participatie).

Bieder verzorgt tenslotte een digitale nieuwsbrief over de voortgang van het project. Deze nieuwsbrief is voor alle geïnteresseerde direct omwonenden, inwoners uit de lokale omgeving en andere geïnteresseerden. Deze doelgroepen kunnen zich opgeven voor deze nieuwsbrief.

2. Invulling van financiële participatie

Voor het project Zon langs de A7 vinden de betrokken overheden het belangrijk dat zoveel mogelijk inwoners uit de lokale omgeving mede-eigenaar kunnen worden in dit zonneproject. Dit geldt speciaal voor de direct omwonenden en de lokale omgeving.

Pas nadat de omgeving (zie paragraaf 3.1) van het project voldoende gelegenheid is geboden om financieel in het project te participeren en hier nog ruimte aanwezig is, komen andere inwoners aan bod. Het gaat dan specifiek om inwoners uit de gemeenten op wiens grondgebied de vier knooppunten liggen. De bieder geeft in het participatieplan aan hoe hij dit gaat organiseren. Daarbij dient de bieder bij de verdeling rekening te houden met het gegeven dat drie knooppunten op het grondgebied van de gemeente Medemblik liggen en een in Hollands Kroon.

Bij de uitwerking van de financiële participatie vinden de lokale overheden twee elementen belangrijk:

- a. Lokaal eigendom. Het organiseren van lokaal eigendom vloeit voort uit het Klimaatakkoord. Het Klimaatakkoord stelt als streven 50% lokaal eigendom bij projecten.
- b. Minder draagkrachten. Ook inwoners die minder te besteden hebben kunnen profiteren van het project.

Het betreffen minimale criteria. Bieder geeft in het participatieplan aan hoe beide opties gerealiseerd worden in het project. Andere vormen van financiële participatie (zoals financiële deelneming via obligaties of kWh-certificaten) mag de inschrijver wel aanbieden, maar zijn niet verplicht.

3.3 Overeenstemming omgeving

Na gunning start bieder een gebiedsproces. Hij gaat daarbij in overleg met de omgeving om tot overeenstemming te komen op welke wijze hij uitvoering gaat geven aan het project. Het participatieplan vormt hiervoor de basis. In het participatieplan geeft bieder aan hoe hij tot overeenstemming met de omgeving gaat komen. En, welk proces hij hiervoor gaat organiseren. Daarbij gaat bieder in op de volgende elementen:

- Organisatievorm die de financiële participatie regelt. Bij de organisatievorm valt te denken aan een project BV of een coöperatie.
- Processtappen en planning.
- Stakeholders en doelgroepen.
- Hoofdpijnen van de overeenstemming proces- en financiële participatie.

Maar ook:

- De wijze waarop bieder voor de aanvraag van de SDE++ subsidie en het financiële akkoord op het project (de financial close) aan kan tonen volgens de overeenkomst te werken.
- Toekomstbestendigheid van de afspraken in verschillende projectfasen, waarbij speciale aandacht is voor de overdracht van de afspraken bij een eventuele wisseling van eigenaar.

3.4 Samenvatting van de voorwaarden aan participatie

Hiervoor is een toelichting gegeven van de proces en financiële participatie zoals de betrokken overheden van het project Zon langs de A7 dit georganiseerd en uitgevoerd willen zien door bieder. Ook hebben deze overheden aangegeven wie volgens hen de direct omwonenden en de lokale omgeving van het project zijn. Hier vanuit stellen de betrokken overheden de volgende eisen aan bieder:

Aanwezigheid van een participatieplan, waarin de volgende onderdelen minimaal zijn uitgewerkt:

1. Omwonenden worden in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken bij de uitwerking:
Bieder geeft aan hoe hij de belangen van de direct omwonenden en lokale omgeving behartigt. Bieder geeft in het plan daarbij aan hoe hij de omgeving betreft en informeert over de precieze vormgeving van het project, de beplanting, de herplanting van bomen en het proces rond invulling van de financiële participatie;

2. Financiële participatie wordt als randvoorwaarde gesteld:
Omwonenden moeten - direct of indirect - een financieel voordeel hebben bij het zonnepark. Bieder geeft aan hoe de omgeving profiteert van het project. Daarbij geeft bieder aan hoeveel procent lokaal eigenaarschap hij gaat organiseren. Daarnaast geeft hij aan hoe minder draagkrachten gaan profiteren van het project;
3. Verankering van afspraken met de omgeving:
Bieder geeft aan hoe hij de afspraken met de direct omwonende en lokale omgeving gaat vastleggen.

Het college van Medemblik/Hollands Kroon* besluit dat de punten 1, 2 en 3 de minimale voorwaarden zijn op het gebied van participatie.

Deze voorwaarden zullen – bij een positief besluit door de colleges – door het Rijksvastgoedbedrijf overgenomen in het biedboek van het project “Zon langs de A7” als geschiktheidseis. Dat betekent dat als een inschrijving niet aan deze eisen voldoet, de inschrijving wordt uitgesloten van verdere deelname. De verdere procedure voor het beoordelen van de aanwezigheid en de procedure bij het ontbreken van deze voorwaarden zal in het biedboek worden vastgelegd.

4. Maatschappelijk verantwoord ondernemen

De gemeenten Medemblik en Hollands Kroon vinden het belangrijk dat de zonnepanelen maatschappelijk verantwoord worden geproduceerd. De raad van de gemeente Medemblik gaf dit als opdracht aan haar college mee. Specifiek gaat het de raad er om dat de panelen onder fatsoenlijke en arbeids- en milieuomstandigheden worden gefabriceerd.

Op dit moment wordt door de branche en de SER gewerkt aan een convenant IMVO (internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen)'. Dat convenant is op dit moment nog niet beschikbaar. In de uitvraag zal in lijn met het kabinet het Rijk aangegeven dat “er groot belang wordt gehecht aan dat alle Nederlandse bedrijven die internationaal ondernemen de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen (OESO-richtlijnen) en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGP's) naleven. De inschrijvers wordt gevraagd dit te onderschrijven.

5. Procedure

In deze paragraaf is uiteengezet welke stappen gevolgd wordt om te komen tot plan en uitvoering van proces- en financiële participatie.

Ook de relatie met de omgevingsvergunning is daarbij gemaakt. We onderscheiden de volgende stappen :

1. De bieder dient bij zijn bod een participatieplan in. Op paragraaf 3.4 wordt aangegeven welke onderwerpen hierin terugkomen.
In het participatieplan geeft bieder aan:
  - a. hoe hij met de omgeving in gesprek gaat;
  - b. op welke wijze de omgeving bij de besluitvorming over het initiatief wordt betrokken;
  - c. hoe hij tot afspraken met de omgeving over financiële participatie wil komen;
  - d. wat hij op dat punt aan omwonenden wil voorleggen.
2. Bieder start na gunning een gebiedsproces op conform zijn aanbod in het participatieplan. De resultaten van dat proces legt ontwikkelaar vast in een verslag. Daarin maakt hij inzichtelijk:
  - a. welke inspanningen hij heeft gepleegd;
  - b. wat de respons van de omwonenden hierop is geweest;
  - c. hoe hij de respons vervolgens heeft verwerkt;
  - d. wat de uiteindelijke afspraken met de omwonenden zijn.

Aan de hand van dit verslag actualiseert hij het participatieplan.
3. De gemeente beoordeelt dit geactualiseerde plan.
  - a. bij goedkeuring is bieder gehouden het (goedgekeurde) participatieplan uit te voeren.
  - b. bij afkeuring is bieder gehouden de aanwijzingen van de gemeente (om alsnog tot goedkeuring te kunnen komen) op te volgen. In de uitzonderlijke situatie dat het gebiedsproces, ondanks de inzet van bieder, niet heeft geleid tot afspraken met omwonenden beoordeelt de gemeente of de geleverde inspanningen voldoende zijn geweest. Is dat niet het geval, dan zal bieder alsnog de beloofde inspanningen moeten plegen. Heeft ontwikkelaar wel voldoende inspanningen gepleegd, dan geldt hetgeen hieronder bij stap 4 staat.

- c. Heeft de ontwikkelaar onvoldoende inspanningen geleverd, dan zal dat voor de gemeenten reden zijn de gewenste planologische medewerking te weigeren.
4. Nadat de gemeente het geactualiseerde participatieplan heeft goedgekeurd of heeft geoordeeld dat ontwikkelaar – ondanks het uitblijven van afspraken – voldoende inspanningen heeft gepleegd, zullen de ontwikkelaar en de gemeente een anterieure overeenkomst sluiten. Daarin leggen bidder en ontwikkelaar ook vast welke onderdelen van het participatieplan voor het starten van het proces van vergunningverlening worden uitgevoerd. Het geactualiseerde participatieplan wordt als bijlage toegevoegd aan de anterieure overeenkomst.

Bijlage 1

